

The Diak logo is located in the top right corner of the page. It consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The letter "i" has a small white dot, and the letter "k" has a small white crossbar. The background of the page features large, overlapping, semi-transparent pink shapes that create a modern, abstract design.

Krisse Kiiski
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan
ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK), viittomakieli ja tulkkauk
Opinnäytetyö, 2019

SUDENPENNUISTA VAELTAJIIN

Viittomakielisiä käännöksiä partio-ohjelmaan

TIIVISTELMÄ

Krisse Kiiski

Sudenpennuista vaeltajiin. Viittomakielisiä käännöksiä partio-ohjelmaan.

38 sivua, 1 liite

Kevät 2019

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Tulkki (AMK), viittomakieli ja tulkkkaus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli parantaa partion saavutettavuutta kääntämällä Suomen Partiolaisten verkkosivuilta löytyvän partio-ohjelman suomenkielisiä tekstejä viittomakielelle. Partio-ohjelmasta käännettiin viittomakielelle partion viiden ikäkauden peruskuvaukset.

Käännöstyössä sovellettiin skoposteoriaa ja käyttäjäkeskeisen kääntämisen menetelmää. Käännöstyön tavoitteena oli mahdollisimman käytettävät käännökset, ja käännösten keskiössä olivat niiden käyttäjät.

Käännöstyö aloitettiin luomalla spesifikaatio: aluksi personoitiin käyttäjäryhmät, määriteltiin käytettävyystavoitteet, tehtiin viittomakielisen terminologian linjaukset ja kartoitettiin käännösten tekniset vaatimukset.

Käännösvaiheessa käännöksiä käsiteltiin glossattuna eli kirjoitetussa muodossa. Valmiit käännökset viittoivat viittomakielinen henkilö, ja käännökset videoitiin. Videoihin editoitiin näkymään partio-ohjelman keskeisiä termejä suomenkielisinä sanoina yhtä aikaa niitä vastaavien viittomien kanssa.

Käännösvideot on tarkoitus julkaista Suomen Partiolaisten partio-ohjelmaa esittelevillä verkkosivuilla.

Asiasanat: käyttäjäkeskeinen kääntäminen, partio, viittomakieli

ABSTRACT

Krisse Kiiski

From cub scout to rover. Sign language translations of scouting programme.

38 pages, 1 appendix

Spring 2019

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Humanities

Interpreter, Sign Language and Interpreting

The purpose of this thesis was to improve the accessibility of scouting by translating the Finnish scouting programme into Finnish Sign language from the website of The Guides and Scouts of Finland. In the thesis Sign language translations of scouting programme were produced for all five age groups. Translations were made about basic information of each age group.

The skopos theory and the method of the user-centered translation were applied during the translation process. The aim of the translation process was to produce translations with high usability.

The translation process was started with the creation of a specification. In the beginning of the translation process user groups were personified, the objective of the usability was defined, terms in sign language were specified and the technical requirements of the translations were evaluated.

In the process of translating the translations were processed in sign language gloss. After the translations were finished they were signed on video format by a native sign language user. Finnish terms were edited to be seen during their corresponding signs.

Translated videos are planned to be published on the website of The Guides and Scouts of Finland.

Keywords: user-centered translation, scouting, sign language

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 PARTIO	7
2.1 Partio-ohjelma Suomessa	7
2.2 Partio-ohjelman käsitteet.....	8
3 SAAVUTETTAVA TIEDONHANKINTA	10
4 VIITTOMAKIELI KÄÄNNÖKSEN KOHDEKIELENÄ.....	12
4.1 Viittomakielen käyttäjät	12
4.2 Suomalaisen viittomakielen rakenne.....	12
4.3 Viittomakielen muistiinmerkitseminen	13
4.4 Viittomakielen kuvaamisen erityispiirteet.....	15
5 KÄÄNTÄMISEN TEORIAA JA KÄSITTEITÄ.....	17
5.1 Skoposteoria	18
5.2 Käyttäjäkeskeinen kääntäminen	18
5.3 Mentaalinen käänno-smalli.....	22
6 KÄÄNNÖSTYÖNI KUVAUS.....	23
6.1 Materiaalin rajaaminen.....	23
6.2 Spesifikaation luominen	23
6.3 Kohderyhmä.....	24
6.4 Käytettävyyystavoitteet ja käännöksen funktio.....	25
6.5 Käännösratkaisut ja viittomakielisen terminologian linjaukset	26
6.6 Kuvaamisen ja jälkikäsitteilyn tekniset vaatimukset ja tyyliseikat	29
6.7 Heuristinen arviointi.....	31
7 POHDINTA	33
LÄHTEET.....	36
LIITE 1. Lähtötekstit partio-ohjelman verkkosivuilta ja käännösten glossit... 39	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyönäni tuotan viittomakielisiä käännöksiä suomenkielisistä teksteistä Suomen Partiolaisten Partio-ohjelma-verkkosivulle. Käännökset viitotaan ja kuvataan, ja ne on tarkoitus lisätä suomenkielisten tekstien yhteyteen. Suomen Partiolaisten omilla verkkosivuilla on jo lyhyet viittomakieliset tietopaketit partiosta, mutta partio-ohjelmasta ei ole saatavilla tietoa viittomakielellä.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa lisää tietoa partiosta suomalaisella viittomakielellä, ja näin lisätä partion saavutettavuutta. Teoksessa *Elämä käsillä – Viittomakielentulkin ammattikuva* (Hynynen, Pyörre & Roslöf 2010, 117) pohditaan, että kääntäminen olisi eniten kasvava tulkin työala ja että yhä enemmän viittomakielen tulkeilta tilattaisiin erilaisia käännöksiä. Opinnäytetyöni kautta pääsen kehittymään kääntäjänä ja opin hallitsemaan partiosanastoa vahvasti suomen kielen lisäksi toisellakin työkielellä, viittomakielellä. Opinnäytetyössäni teen yhteistyötä Suomen Partiolaisten kanssa. Uskon, että yhteistyö tällaisen ison järjestön kanssa tukee ammatillista kasvuani kohti työelämää.

Yhteiskunnassa on vallalla pyrkimys kohti saavutettavampia tiedonhankinnan menetelmiä sekä viestintää. Monilta verkkosivuilta löytyy jo esimerkiksi selkokielistä sisältöä ja mahdollisuus muuttaa kirjasinkokoa suuremmaksi. Kuitenkin viittomakielistä sisältöä on edelleen verrattain vähän saatavilla. Halusin omalta osaltani tehdä jotain saavutettavuuden ja viittomakielen näkyvyyden ja tunnettavuuden eteen. Toivoisin, että jatkossa viittomakielinen sisältö ei olisi enää verkkosivuilla poikkeus, vaan enemminkin täysin tavallinen osa informaatioyhteiskuntaa.

Minulla on pitkä partiohistoria. Opintojeni aikana olen ajatellut haluavani yhdistää opintoni ja harrastukseni. Partio-ohjelman verkkosivuilla haetaan jatkuvasti ohjelman kehittäjiä, esimerkiksi eri kielten osaajia etsitään tekemään käännöksiä sivustolle (Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Partio-ohjelman kehitys). Viittomakielisten käännösten tekeminen partio-ohjelmaan valikoitui opinnäytetyöni aiheeksi, sillä ajattelin sen tukevan tavoitteitani ja ammatillista kasvuani.

Käännöstyössä on käytetty käyttäjäkeskeisen kääntämisen menetelmää. Tytti Suojanen, Kaisa Koskinen ja Tiina Tuominen (2012) ovat luoneet kääntämisen alalle uuden käsitteen *käyttäjäkeskeinen kääntäminen*. Kääntäjäkoulutusta haluttiin ajantasaistaa ja tuoda uusia näkökulmia käännösosalalle. Käyttäjäkeskeisen kääntämisen ajatus lähtee käytettävyytustutkimuksesta.

Käännösprosessin aikana pääsin soveltamaan käyttäjäkeskeisen kääntämisen menetelmää viittomakielelle kääntämiseen. Halusin käyttää menetelmää, koska se korostaa käännöksen erilaisia käyttäjäryhmiä ja heidän tarpeitaan käännöksen suhteen. Käännöksilläni on erilaisia käyttäjäryhmiä lapsista aikuisiin, sillä partiiohjelmaan voivat tutustua sekä partiolaiset ja heidän johtajansa että partiolaisten huoltajat.

2 PARTIO

Partio on maailmanlaajuinen nuorisoliike. Suomessa partiotoiminnassa on mukana noin 65 000 partiolaista. Partio on kasvatusjärjestö, joka pyrkii tavoitteellisesti kasvattamaan tasapainoisia, vastuuntuntoisia, aktiivisia ja itsenäisesti ajattelevia yhteisöjen jäseniä. Partio on kielestä, uskonnosta ja taustasta riippumatta avoin harrastus kaikille. (Partio. Tule mukaan. Mitä partio on?.) Niilo-Rämä (2010, 107) kuvailee, että partion päämäärä ”on kasvattaa aktiivisia kansalaisia, jotka haluavat toimia epäitsekästä paremman huomisen puolesta”.

2.1 Partio-ohjelma Suomessa

Partio-ohjelma on luotu konkretisoimaan partiomenetelmää ja kasvatustavoitteita. Vuonna 2008 Suomessa otettiin käyttöön uudistettu partio-ohjelma, joka on jaettu viiteen ikäkauteen. Nykyisen partio-ohjelman ikäkaudet nuorimmista vanhimpiin ovat sudenpennut, seikkailijat, tarpojat, samoajat ja vaeltajat. Ikäkausijako koskee partion koko kohderyhmää eli 7–22-vuotiaita partiolaisia. (Niilo-Rämä 2010, 96–111.)

Partiolaiset ovat jakautuneet partiotoiminnan perusyksiköihin, paikallisyhdistykseen eli lippukuntiin (Niilo-Rämä 2010, 172). Suomessa on tällä hetkellä noin 750 lippukuntaa (Partio. Suomen Partiolaiset. Partiofaktat. Partiolukuina). Lippukuntien tärkein tehtävä on toteuttaa partio-ohjelmaa eli järjestää eri ikäkausille partio-ohjelman mukaista toimintaa (Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Partiokasvatus. Partio-ohjelma).

Partio-ohjelma-verkkosivuille on koottu tietoa partiokasvatuksesta ja partio-ohjelmasta. Partio-ohjelman aktiviteetit ja toimintavinkit on jaettu ikäkausijaon mukaisesti. Kaikkien ikäkausien ohjelmasta on lyhyt kuvaus, jossa kerrotaan kyseisen ikäkauden ohjelman pääpiirteet sekä avataan siihen liittyvää terminologiaa.

2.2 Partio-ohjelman käsitteet

Partiossa symboliikalla on suuri merkitys. Esimerkiksi erilaiset nimitykset välittävät informaation ohella tiiviissä muodossa arvoja, merkityksiä ja suuria tunteita, kaikkea sellaista, jonka sanallistaminen on vaikeaa. Ohjelmaan liittyvä käytösymboliikka kuten nimitykset ja merkit määritellään partio-ohjelmassa. (Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Partiokasvatus. Symboliikka.)

Sudenpennut ovat 7–9-vuotiaita partiolaisia, joiden ohjelma koostuu *jäljiksi* nimetyistä aktiviteettikokonaisuuksista. Jokainen jälki koostuu aktiviteeteista eli *askeleista*. Sudenpentujen omaa ryhmää kutsutaan *laumaksi*, ja sen johtajaa *akelaksi*. (Niilo-Rämä 2010, 118–119.)

Seikkailijat ovat 10–12-vuotiaita partiolaisia, joiden ohjelma koostuu neljästä puolen vuoden mittaisesta jaksosta eli *ilmansuunnasta*. Ohjelma alkaa kuukauden mittaisella *Tervetuloa-vaiheella*, jonka jälkeen suoritetaan pääilmansuuntien mukaan nimetyt jaksot. Ilmansuunnat koostuvat aktiviteeteista, retkistä, kisatapahumasta ja taitomerkistä. Mikäli seikkailijaohjelmaa jatketaan valinnainen kolmas vuosi, sen aikana suoritetaan *väli-ilmansuunniksi* nimettyjä aktiviteettikokonaisuuksia. Seikkailijoiden ryhmää kutsutaan *joukkueeksi*, ja sen johtajaa *sammoksi*. (Niilo-Rämä 2010, 120–122.)

Tarpojat ovat 12–15-vuotiaita partiolaisia, joiden ohjelma koostuu puolen vuoden mittaisista jaksoista eli *tarpoista*. Valinnaisena kolmantena vuonna suoritetaan *lisätarpot*. Tarppo alkaa *suuntausvaiheella* ja huipentuu *majakkaan*, jossa testataan tarpon aikana opittua. Ohjelmaan kuuluu myös elämän tärkeiden asioiden äärelle pysäyttävät harjoitukset eli *paussit*. (Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Tarpojat (12-15v.)) Tarpojen ryhmää, *vartiota*, johtaa *vartionjohtaja*, ja tarpojat toiminnasta vastaa *luotsi* (Niilo-Rämä 2010, 125).

Samoajat ovat 15–17-vuotiaita partiolaisia. Samoajien ohjelma koostuu aktiviteeteista, jotka on jaettu aiheittain *taskuihin*. Viiden pakollisen taskun lisäksi ohjelmaan kuuluu *teemataskuja*, joista valitaan yksi aktiviteetti vuosittain. (Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Samoajat (15-17 v.)) Samoajien ryhmää, *vartiota*,

johtaa samaan ikäkauteen kuuluva *vertaisjohtaja*, ja samoajatoiminnasta vastaa *luotsi*. (Niilo-Rämä 2010, 128).

Vaeltajat ovat 18–22-vuotiaita partiolaisia, joiden ohjelma koostuu aktiviteeteista. Aktiviteetit on jaettu *rasteihin*, joista osa on pakollisia ja osasta valitaan suoritettavaksi vähintään yksi aktiviteetti. Jokaisen vaeltajan ohjelma rakentuu viisivuotiseen henkilökohtaiseen toimintasuunnitelmaan eli *vaelluskarttaan* ja vuosittain tehtäviin *suunnanottoihin*, joissa mietitään tehtyä ja suunnitellaan tulevaa. (Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Vaeltajat (18-22 v.).) Vaeltajien toimintaa suunnittelee ja johtaa samaan ikäkauteen kuuluva *vartionjohtaja*, ja vaeltajan henkilökohtaisen kehityssuunnitelman tekemistä ja toteutumista ohjaa *luotsi* (Niilo-Rämä 2010, 130).

3 SAAVUTETTAVA TIEDONHANKINTA

Saavutettavuuden lisääminen edistää yhdenvertaisuutta. Saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, että kaikkien ihmisten on helppo lähestyä jotain kohdetta tai esimerkiksi verkkopalvelua. (Celia. Saavutettavuus.) Esimerkiksi sokeiden, kuurojen, liikuntaesteisten ja ikäihmisten tarpeiden huomioiminen on keskeistä. Saavutettavuuden periaatteet eivät liity pelkästään vammaisiin, vaan yleisemmin erilaisuuden huomioimiseen. Saavutettavista sivuista hyötyvät kaikki käyttäjät. (Saavutettava.fi. Info.)

Euroopan parlamentin ja neuvoston saavutettavuusdirektiivi on tullut voimaan 22.12.2016. Saavutettavuusdirektiivi koskee julkisen hallinnon verkkopalveluita, ja sen tavoitteena on edistää kaikkien mahdollisuutta toimia täysivertaisesti digitaalisessa yhteiskunnassa. (Valtiovarainministeriö. Vastuualueet. Julkisen hallinnon ict. Digitalisaatio. Saavutettavuus.) Rajauksesta huolimatta direktiivin vaikutus saattaa ulottua rajattujen organisaatioiden ulkopuolelle, koska vaatimukset vaikuttavat verkkosivujen ja digipalveluiden kehittämiseen. Palveluiden tuottajien voi olla helpompi jatkossa suunnitella ja toteuttaa kaikki tai lähes kaikki uudet digipalvelut standardien mukaisesti. (Salminen 2018.)

Verkkopalveluiden saavutettavuus määritellään WCAG-standardilla, joka on jaettu neljään peruseriaatteeseen. Verkkopalvelun tulee olla *havaittava*, *hallittava*, *ymmärrettävä* ja *lujatekoinen*. Jokaiseen periaatteeseen kuuluu ohjeita ja kriteerejä, jotka verkkopalvelun pitää täyttää ollakseen saavutettava. Ohjeet ja kriteerit liittyvät sekä verkkosivujen tekniseen toteutukseen että sisältöön. Ne ohjaavat esimerkiksi sivustojen ulkonäköä ja erilaisia käyttömahdollisuuksia sekä sivuston sisältämää tekstiä ja sen kieltä. WCAG-ohjeiston mukaan saavutettavuudella on kolme tasoa: A, AA ja AAA, joista AAA on korkein ja sisältää eniten kriteerejä. Verkkopalveluita kehitettäessä olisi hyvä pyrkiä ainakin AA-tasoon, mutta sivusto todella palvelee kaikkia käyttäjäryhmiä vasta tasolla AAA. (Poutapilvi. Saavutettavuusdirektiivi.fi. Saavutettavuus verkkopalvelussa.)

Yhteiskunnassa saavutettavuuteen ja esteettömyyteen on viime vuosina kiinnitetty yhä enemmän huomioita. Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry:n ylläpitämä Kulttuurikaikille -verkkosivu (Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry. Kulttuurikaikille), Turun kaupungin verkkosivuilta löytyvä listaus saavutettavasta kulttuurista (Turun kaupunki. Kulttuuri ja liikunta. Kulttuuri. Saavutettava kulttuuri) ja Helsingin kaupungin Helsinki kaikille -projekti (Helsingin kaupunki. Helsinki kaikille) ovat vain muutamia esimerkkejä pyrkimyksestä kohti saavutettavampaa yhteiskuntaa.

4 VIITTOMAKIELI KÄÄNNÖKSEN KOHDEKIELENÄ

Viittomakielet ovat kuurojen yhteisöissä syntyneitä, luonnollisia kieliä. Ne ovat syntyneet ihmisten tarpeesta kommunikoida yhteisössään. Viittomakieliä ei siis ole luotu kuurojen apuvälineeksi, vaan niiden tausta on vastaava kuin puhutuilla kielillä. (Malm & Östman 2000, 16.) Viittomakielen ilmenemismuoto on viitottu eli se perustuu näköön ja eleisiin sekä toisinaan myös tuntoon ja kosketukseen (Jantunen 2003, 9–10).

4.1 Viittomakielen käyttäjät

Viittomakielen käyttäjät voidaan jakaa kolmeen pääryhmään sen mukaan, onko viittomakieli henkilölle äidinkieli tai ensikieli, lapsuudessa opittu toinen kieli vai opiskeltu vieras kieli. Viittomakielisten ryhmään ajatellaan kuuluvan näistä äidinkielenä tai ensikielenä viittomakielen omaksuneet sekä joissain määrin myös viittomakieltä toisena kielenään käyttävät kuurot, huonokuuloiset ja kuulevat. (Jokinen 2000, 80–81.)

Viittomakielillä ei ole kirjallista muotoa, joten luku- ja kirjoitustaidon vuoksi esimerkiksi Suomessa viittomakielisille opetetaan ympäristön käyttämää valtakieltä: suomea tai ruotsia. Suomen tai ruotsin kielen oppiminen ei tee siitä viittomakielen ensi- tai äidinkielenään omaksuneelle äidinkieltä, vaan suomen tai ruotsin kieli on toisen tai vieraan kielen asemassa. (Malm 2000, 9–12; Jokinen 2000, 81.)

4.2 Suomalaisen viittomakielen rakenne

Viittomakieli on gesturaalis-visuaalinen (visuo-motorinen) viestintäjärjestelmä, joka tuotetaan eleillä ja ilmeillä ja jota vastaanotetaan näköaistin avulla. Viittomakielen rakenteen peruspiirteet ovat ikonisuus, paikantaminen ja simultaanisuus, jotka eivät ole toisistaan erillisiä piirteitä, vaan ne vaikuttavat yhdessä. (Rissanen 1985, 5 & 15.) Viittomakieli koostuu manuaalisesti eli käsin tuotetuista tekijöistä

(viittomat, sormiaakkoset) sekä non-manuaalisista tekijöistä kuten ilmeistä ja huulion, pään, silmien tai kehon liikkeistä (Rissanen 2006, 27).

Ikonisuus tarkoittaa sitä, että kielellinen ilmaisu muistuttaa sitä, mihin sillä viitataan. Viittomakielessä ikonisuus näkyy sekä viittomatasolla että kieliopillisessa rakenteessa. Kielen rakenteessa ikonisuus näkyy esimerkiksi monikon muodostamisessa toiston avulla sekä paikantamisessa. (Rissanen 1985, 16–17.)

Paikantamisella tehdään näkyväksi sellaiset tarkoitteet, jotka eivät ole fyysisesti läsnä. Paikantaminen perustuu osoitteluun, jonka avulla identifioidaan ja kiinnitetään huomio haluttuun tarkoitteeseen. Keskeistä paikantamisessa on sen johdonmukaisuus ja tarkoitteiden sijoittaminen tosielämän mallin mukaan. Paikantamisen avulla rakennetaan ikään kuin pienoismalli, joka muodostuu paikoista ja niiden suhteista toisiinsa. (Rissanen 1985, 17–19.)

Samanaikaisuudella eli simultaanisuudella tarkoitetaan sitä, että viittomat rakentuvat samanaikaisesti tuotetuista osista: käsimuodosta, paikasta ja liikkeestä. Simultaanisuus näkyy myös viitotun viestin kerrosteisuudessa, jonka avulla on mahdollista tuottaa viittomakielelle yhtä aikaa useampia sanomia. (Rissanen 1985, 19–22.)

Viittomakielen leksikkoa kutsutaan viittomistoksi ja sen yksiköitä ovat viittomat. (Rissanen 2006, 40). Monesti on todettu, että viittoma vastaa puhutun kielen yksikköä sana, vaikka viittoma voikin vastata merkitykseltään sanaa laajempaa jaksosa (Jantunen 2010, 12). Nykyään ajatellaan, että viittoma koostuu viidestä rakennyksiköstä: käsimuodosta, paikasta, liikkeestä, orientaatiosta ja ei-manuaalisista elementeistä (Jantunen 2003).

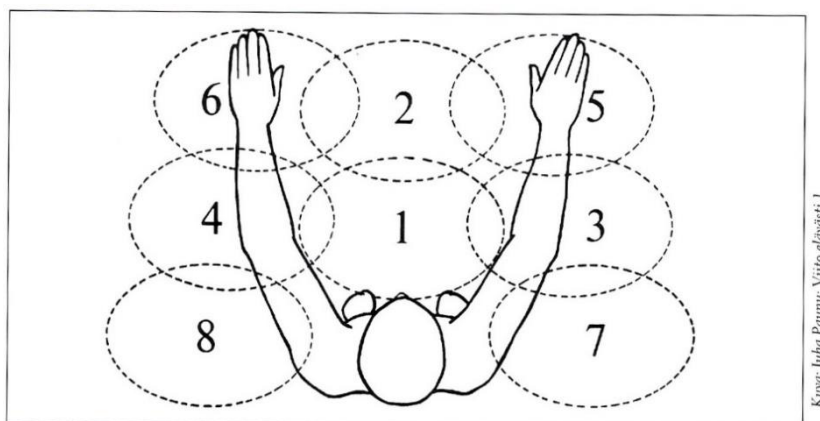
4.3 Viittomakielen muistiinmerkitseminen

Suomalaisella viittomakielellä ei ole vakiintunutta kirjoitustapaa kuten puhutuilla kielillä. Kirjakielen puuttuminen voi johtua monista seikoista. Siihen voi vaikuttaa viittomakielen asema vähemmistökielenä tai kielen rakenteen erityispiirteet kuten

rakenneosien suuri määrä, simultaanisuus ja kolmiulotteisuus. Viittomakieltä voidaan kuitenkin merkitä muistiin erilaisin tavoin. (Savolainen 2000.)

Viittomakielen muistiinmerkitsemistavoista videotallennus on luonteva ja tarkin. Viittoman muotoa voidaan kuvata valokuvalla tai piirroksella, jota voidaan täydentää esimerkiksi nuolilla. Sekä videossa että kuvassa ongelmaksi voi muodostua viittojan tunnistettavuus, ruumiinrakenteen ja persoonallisuuden vaikutus viittomien tuottoon sekä tallentamiseen kuluva aika. Yksittäisiin videolla oleviin viittomiin tai viitottuihin jaksoihin ei myöskään voi viitata kirjoitetussa tekstissä, eikä nämä merkitsemistavat mahdollista tarkempaa viittoman tai viitotun jakson analysointia. Viittomien kuvailu puhutun kielen avulla voidaan laskea muistiinmerkitsemistavaksi, mutta kuvailulta vaadittu yksityiskohtaisuus tekee siitä usein kömpelön tavan. Maailmalla on luotu muutamia viittomakielen kirjoitusjärjestelmiä, jotka ovat Suomessa lähinnä tutkijoiden käytössä. (Savolainen 2000, 189–192.)

Viittomien ja pidempien viitottujen jaksojen muistiinmerkitsemistavoista tavallisin on glossaus. Glossauksessa viittomat esitetään suomenkielisten käännösvastineittensa perusmuotoisilla sanoilla, jotka on kirjoitettu suuraakkosin. Jotta glossaus välittäisi enemmän viittomakielen piirteitä, on niiden kirjaamiseen kehitetty lisämerkintätapoja. Sellaiset sanat, joista ei käytetä viittomakielisessä tuotossa viittomaa, vaan jotka tuotetaan sormiaakkosin kirjain kerrallaan, merkitään pieniaakkosiin ja kirjainten väleissä käytetään väliviivoja (f-ö-r-s-t-i). Yksittäisen viittoman painottaminen eli korostaminen merkitään sanan molemminpuolisilla huuto-merkeillä (!MYÖS!). Toistettavan viittoman merkinä käytetään sanan perässä olevia x-kirjaimia (RYHMÄxx). Viittomakielisen tuoton kannalta oleellista taukoa merkitään vinoviivoilla. Myös kolmiulotteisuus pyritään kuvaamaan glossauksessa mahdollisimman tarkkaan. Viittomatila on jaettu alueisiin, jotka on numeroitu luvuilla yhdestä kahdeksaan (KUVA 1). Glosseissa olevilla numeroilla viitataan näihin alueisiin. (Savolainen 2000, 192–194.) Esimerkit ovat käännöksieni glossatuista versioista, jotka löytyvät kokonaisuudessaan LIITTEESTÄ 1.

KUVA 1. Viittomatilan numeroidut alueet (Savolainen 2000, 194)

4.4 Viittomakielen kuvaamisen erityispiirteet

Kotimaisten kielten keskuksen viittomakielten lautakunta on koonnut viittomakielisen sisällön tuottamiseen liittyvän ohjeistuksen (Haapanen ym. 2015), jossa käsitellään esimerkiksi viittomakielelle kääntämistä ja käännöksen videoimista. Valmiin videon pitää olla riittävän hyvälaatuinen, jotta käännös on helposti ymmärrettävissä. Kuvan rajaaminen on sopivaa usein hieman viittojan vyötärön alapuolelta, ja mahdollisille teksteille pitää varata tilaa jo kuvausvaiheessa. Yksivärinen paita antaa rauhallisen taustan viittomiselle, kun taas heiluvat ja kiiltävät korut koetaan usein häiritseviksi. Myös toimeksiantajalla saattaa olla toiveita videon ulkoasulle. (Haapanen ym. 2015, 17–18.)

Viittomakielen kolmiulotteisuus muuttuu videolle kuvatessa kaksiulotteiseksi. Kaksiulotteisuuden aiheuttamia ongelmia voidaan helpottaa niin, että viittoja seisoo kameraan nähden hieman viistosti. Katse on kuitenkin kohti kameraa. Myös käden asentoja pitää miettiä. Esimerkiksi lukujen viittomissa käytetään muotoja, joissa sormien päät osoittavat sivuille, ylös tai alas. Sormien lukumäärä ei välttämättä erotu, jos sormien päät osoittavat suoraan kameraan, ja esimerkiksi kymmenien erottaminen toisistaan vaikeutuu. (Haapanen ym. 2015, 18.)

Katsetta käytetään viittomakielessä kieliopillisena osana. Viittomista videoitaessa katsetta tulisi käyttää samoin kuin aidon yleisön edessä viittoessa. Katsetta tulisi siis suunnata myös pois kamerasta normaaliin viittomiseen kuuluvalla tavalla eli

viittoja voi katsoa käsiään ja viittomatilan eri kohtia. Katseen normaalia käyttöä voi haitata käännöksen käsikirjoituksen lukeminen. Varsinkin pidemmissä käännöksissä muistiinpanojen käyttö on kuitenkin usein välttämätöntä. (Haapanen ym. 2015, 18–19.)

5 KÄÄNTÄMISEN TEORIAA JA KÄSITTEITÄ

Vehmas-Lehto (2002, 12) antaa varovaisen määritelmän kääntämiselle sanoen, että kääntämisessä ilmaistaan tulokielen keinoin se, mikä on aiemmin ilmaistu lähtökielen keinoin. Ei olekaan siis tapana välittää käännökseen lähtökieltä ja sen muotoa, vaan sisältöä ja merkitystä (Vehmas-Lehto 2002, 12). Kääntäjän tehtävänä on nykyisin vallitsevan kääntämismäärityksen mukaan nimenomaan helpottaa viestintää. Kääntäjän tuleekin ottaa huomioon, millaisiin teksteihin käännökseen lukija on tottunut ja millaisia tekstejä hän siis odottaa. (Vehmas-Lehto 2011, 29.)

Kumpulainen (2015, 38) määrittelee kääntäjän tehtäväksi kääntää kulttuurista toiseen viestin välittämisen kannalta oleellisen, ei siis vain sanoja, lauseita tai edes kappaleita. Oleellisuuden määrittelyn kannalta kohdetekstin funktio on keskiössä. Kääntäjä on viestinnän asiantuntija, joka arvioi viestintätilanteen ja tekee päätöksen siitä, mikä on oleellista ja millä keinoin sen voi välittää kohdekulttuuriin.

Käsite käännteoria on monisyinen. Sillä voidaan viitata yksittäisiin käännteorioihin, käänntutkimuksen teoreettiseen näkökantaan tai koko käänntutkimukseen. Käännteorioita voidaan jaotella sen mukaan, pyritäänkö ekvivalenssiin vai adekvaattisuuteen. Eli pyritäänkö käänntöksessä lähtötekstin ja kohdetekstin väliseen vastaavuuteen vai siihen, että kohdeteksti toimii kohdekulttuurissa. Adekvaattisuuteen pyritään lähtötekstin muodon ja toisinaan jopa merkityksen kustannuksella. Toinen tapa jaotella käännteorioita on jakaa teoriat lähtökohdiltaan lähtö- ja kohdetekstikeskeisiin käännteorioihin. Silloin tarkastellaan käänntöksen määrittävää tekijää: onko se lähtötekstin ja käänntöksen välillä vai käänntöksen ja lukijan välillä. (Hytönen 2010, 66–67.) Tämän opinnäytetyön lähtökohtina ovat skoposteoria ja käyttäjäkeskeinen kääntäminen, joissa käänntöksen ja sen käyttäjän välinen suhde korostuu.

5.1 Skoposteoria

Katharina Reiss ja Hans J. Vermeer kehittivät skoposteorian 1980-luvun alussa, ja se on edelleen yksi tunnetuimmista käännösteorioista. Skoposteoriassa käännöksen tärkeimmäksi kriteeriksi asetetaan käännöksen skopos eli sen tarkoitus, päämäärä, tavoite ja/tai funktio. Reissin ja Vermeerin mukaan funktioita on erilaisia, ja ne jaetaan usein kolmeen pääkategoriaan. Funktiot ovat informatiivinen (tietoa välittävä esittämiskäyttö), ekspressiivinen (taiteellisuutta ja esteettisyyttä välittävä ilmaisemiskäyttö) ja operatiivinen (mielipiteisiin vaikuttava vetoomuskäyttö). Teoria huomioi sen, että lähtötekstillä ja käännöksellä voi olla erilaiset funktiot. Teoria korostaakin nimenomaan käännöksen tarkoitusta ja sitä, miksi käännös on tehty. (Hytönen 2010, 71.)

5.2 Käyttäjäkeskeinen kääntäminen

Koskinen, Suojanen ja Tuominen (2012) esittelevät teoksessaan Käyttäjäkeskeinen kääntäminen uuden näkökulman kääntämiseen – käyttäjäkeskeisyyden. Käyttäjäkeskeinen kääntäminen on johdettu skopos-teoriasta. Siinä ajatuksena on kerätä käännöksen käyttäjistä tietoa ja hyödyntää sitä käännösprosessissa. Kääntämisen keskiössä ovat käännöksen käyttäjät. (Koskinen ym. 2012.) Käyttäjäkeskeinen kääntäminen ei kuitenkaan ole käännösstrategia, joka suoraan ohjaisi kääntäjää käännösratkaisujen valinnassa ja vastaisi kysymykseen, kuinka jokin teksti tulisi kääntää. Keskeistä menetelmässä ovatkin käyttäjien ja käytettävyyden analysointimenetelmät, jotka ohjaavat kääntäjää valitsemaan sopivia käännösratkaisuja. (Koskinen, Suojanen & Tuominen 2015, 243.)

Käyttäjäkeskeisessä kääntämisessä keskitytään käännösprojektin alusta alkaen vastaanottajiin. Ensin päätetään, kuinka vastaanottajista kerätään tietoa ja kuinka saatua tietoa hyödynnetään. Myös sitä, kuinka vastaanottajat käyttävät käännöstä, arvioidaan jo aivan alkuvaiheessa. Prosessin alkuvaiheessa spesifikaation luominen on olennaisessa roolissa. Spesifikaatiossa määritellään käännöksen käytettävyydestä tavoitteet, käännöksen kohderyhmä, huomioon otettavat tyyliseikat,

juridiset ja tekniset vaatimukset sekä terminologiset linjaukset. (Koskinen ym. 2015.)

Käyttäjäkeskeisessä kääntämisessä todellisten käyttäjien mielipiteet ovat merkittäviä, mutta spesifikaatiota luodessa voidaan käyttäjien profiloinnissa hyödyntää mentaalaisia malleja esimerkiksi luomalla persoonia. Persoonat ovat kuvitteellisia hahmoja, jotka edustavat todellisia käyttäjäryhmiä. Kääntäjä jakaa heterogeenisen käyttäjien joukon näihin ryhmiin. Persoonat edustavat käyttäjiä, ja niiden takana on eri tavoin kerättyä tietoa todellisista käyttäjistä. Tietoa voidaan kerätä esimerkiksi haastatteluiden tai kyselylomakkeiden avulla, ja varsinkin pienemmissä käännoistöissä kääntäjä voi nojata intuitioonsa, henkilökohtaisiin kokemuksiinsa ja toimeksiantajalta saatuihin suuntaviivoihin luodessaan persoonia. Käännoistyön aikana kohderyhmä on persoonien avulla konkreettisesti esillä ja erilaisia pulmatilanteita ja ratkaisuja voidaan peilata persoonien osaamiseen ja kiinnostuksen kohteisiin. (Koskinen ym. 2015.)

Käyttäjäkeskeisen kääntämisen menetelmä ei anna suoraa vastausta siihen, kuinka käyttäjistä saatu tieto vaikuttaa käännoökseen. Menetelmässä käännoösratkaisujen valinnassa korostetaan kääntäjän ammattitaitoa ja valinnat tehdään kontekstin mukaan. Kielellisten ja tekstuaalisten ratkaisujen tuottaminen ja arviointi on kääntäjien ydinosaa, jota käytettävyyttä koskeva osaaminen täydentää. (Koskinen ym. 2015.)

Käännoösprosessin aikana käännoösversioita testataan ja arvioidaan eri menetelmin ja käännoöstä muokataan ja hiotaan prosessin aikana. Tärkeimpiä arviointimenetelmiä ovat heuristinen arviointi ja käytettävyytestaus. Käytettävyytestauksessa todelliset käyttäjät testaavat ja arvioivat käännoöstä. Tätä ketterämpi keino on heuristinen arviointi, joka on käytettävissä pienemmissäkin käännoösprojekteissa. Heuristiikat ovat periaatteita ja sääntöjä, joiden avulla käännoöstä tarkastellaan ja joiden avulla yleisimmät ja vakavimmat käytettävyysoingelmat paljastuvat. Käytettävyysoingelmilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi sitä, ettei käännoös kattava tai kieli ymmärrettävää. Käännoösalalle on luotu käännoösten tarkasteluun ja käytettävyyden arviointiin soveltuva lista heuristiikkoja (Taulukko 1). Heuristista arviointia voi suorittaa kääntäjä itse, ja usein laadun varmistamiseksi käännoöksen

tarkistaa myös toinen kääntäjä tai muu asiantuntija. Nielsenin (1995) mukaan heuristisen arvioinnin heikkous on se, ettei lopulliset käyttäjät osallistu arviointiin, joten hän suosittelee käytettävyydestä heuristisen arvioinnin lisäksi. Arviointimenetelmien kautta saatavan jatkuvan palautteen avulla käännoä jalostetaan koko prosessin ajan. (Koskinen ym. 2015.)

TAULUKKO 1. Käyttäjakeskeisen kääntämisen käytettävyyshauristiikat (Koskinen ym. 2015)

1. Käännöksen ja spesifikaation vastaavuus	Miksi käännöstä tarvitaan ja täyttääkö se spesifikaatiossa määritellyt vaatimukset?
2. Käännöksen ja käyttäjien vastaavuus	Keitä ovat käännöksen käyttäjät ja miten heidän piirteensä vaikuttavat käännösratkaisuihin? Voiko ottaa huomioon erilaiset käyttäjäryhmät? Heijastelevatko tekstuaaliset valinnat käyttäjien tiedon tarpeita?
3. Käännöksen ja tosielämän vastaavuus	Onko käännös linjassa kulttuurisen kontekstinsa kanssa? Tarvitaanko kulttuurista adaptaatiota?
4. Käännöksen ja tekstilajin vastaavuus	Vastaako käännös kyseisen tekstilajin konventioita? Sopivatko visuaaliset, auditiiviset ja muut multimodaaliset elementit uuteen kontekstiinsa?
5. Johdonmukaisuus	Ovatko käännöksen tyyli, terminologia, fraseologia ja rekisteri johdonmukaisia?
6. Luettavuus	Ottavatko käännöksen visuaaliset elementit huomioon lukijan fysiologiset kyvyt ja olennaiset kulttuuriset konventiot? Ohjaako käännös käyttäjä tekstilajille tyypillisillä visuaalisilla ja kielellisillä vihjeillä? Minimoidaanko tulkinnanvaraisuutta riittävästi?
7. Kognitiivinen kuormitus ja tehokkuus	Onko käännös laadittu siten, että se on helposti muistettavissa ja opittavissa eli selkeä ja ymmärrettävä? Tarvitsevatko käyttäjät opastusta käyttäköön käännöstä ja jos tarvitsevat, minkälaisia?
8. Miellyttävyys	Tuottaako käännös miellyttävän ja/tai palkitsevan käyttäjäkokemuksen?
9. Lähtö- ja kohdetekstin vastaavuus	Onko kaikki relevantti lähdemateriaali käännetty? Esiintyykö lähtötekstistä johtuvaa interferenssiä eli kielellistä tai rakenteellista häiriötä?
10. Virheiden estäminen	Onko mahdolliset väärinymmärtämisen riskit minimoitu?

Käännösalan perinteinen toimintamalli painottaa laadunarviointia käännösprojektin loppuvaiheessa. Käyttäjäkeskeisessä mallissa tavoitteena on mahdollisimman käytettävä käännös, joten käännöksen jatkuva arviointi on keskiössä. Loppuvaiheen arvioinnista on erityisesti hyötyä tulevien hankkeiden toteutuksessa, esimerkiksi mentaalisten mallien ja spesifikaation luonnissa. Myös käännösteollisuudessa vallitsevien toimintamallien vuoksi toteutetaan loppuvaiheen arvioin- teja. Vastaanottotutkimus on yksi loppuvaiheen arviointimenetelmä, jossa tarkas- tellaan käännöksen ymmärtämiseen, ymmärrettävyyteen ja hyväksyttävyyteen liittyviä seikkoja. Yleensä tutkimus tehdään vasta käännöksen valmistuttua, joten saadusta tiedosta on hyötyä lähinnä tulevissa projekteissa ja työryhmän oman toiminnan arvioinnissa. (Koskinen ym. 2015.)

5.3 Mentaalinen käännösmalli

Diakonia-ammattikorkeakoulun viittomakielen tulkkikoulutuksessa on käytetty erilaisia käännösteorioita, joista yksi on mentaalinen käännösmalli. Sitä sovellet- taessa kääntäjä tekee käännöstä mentaalisesti eli ajatuksen tasolla. Käännös- prosessin aikana käännöstä viitotaan vapaasti ilman lähtötekstiä, joten se muo- toutuu tekijöidensä näköiseksi ja teksti alkaa elää. Vasta myöhemmin käännös- tekstejä analysoidaan tarkemmin ja niitä muokkaamalla luodaan kohdekielinen luonnos. Prosessissa on tärkeässä osassa myös käännöksen toistuvat tarkastus- ja korjaamisvaiheet sekä käännöksen testaaminen viittomakielentaitoisilla. (Ros- löf & Veitonen 2006, 114–116.) Käännöstyössäni sovellan mentaalisen käännös- mallin periaatteita pyrkiessäni tuottamaan viittomakielellä toimivia käännöksiä.

6 KÄÄNNÖSTYÖNI KUVAUS

Käännöstyössäni sovellan skopos-teoriaa ja käyttäjäkeskeisen kääntämisen menetelmää, joista on kerrottu enemmän luvussa 5 ”Kääntämisen teoriaa ja käsitteitä”. Käännöstyön yhtenä tavoitteena on tuottaa rakenteellisesti lähtötekstiä vastaavat käännökset, mikä myös ohjaa käännöstyötäni. Ajattelen käännöstyön olevan prosessi, jossa edetään vaiheesta toiseen, lähtötekstistä kohti valmiita käännöksiä. Käyttäjakeskeisen kääntämisen menetelmän mukaan loin spesifikaation ja suoritin heuristista arviointia käännöstyön kaikissa vaiheissa.

6.1 Materiaalin rajaaminen

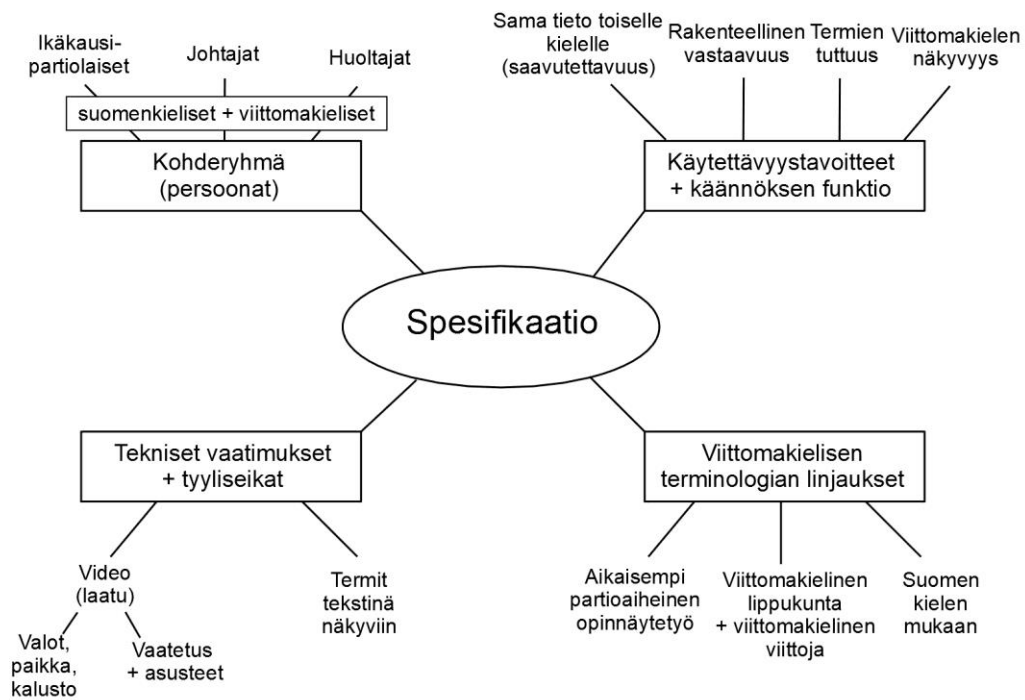
Aloitin käännöstyöni rajaamalla partio-ohjelman verkkosivuilta käännettävät osat yhteistyössä työn tilaajan kanssa. Suomen Partiolaisten kasvatusvaliokunta painotti toiveissaan ikäkausien esittelyjen kääntämistä ja sen jälkeen tärkeimmäksi koettiin nuorimpien ikäkausien ohjelmien tarkempi kääntäminen (Mikko Pöri, henkilökohtainen tiedonanto 13.2.2018).

Työn laajuuden ja käytettävyyden arvioinnin jälkeen päädyin kääntämään kuvauksen jokaisesta viidestä ikäkaudesta. Tarkempien ohjelmaosien kääntäminen olisi kasvattanut käännettävän materiaalin määrää liiaksi. Tällä rajauksella ikäkaudet eivät joutuneet eriarvoiseen asemaan, vaan esimerkiksi jokaisen ikäkauden ohjelmalle luotiin viittomakieliset ilmaiset tai viittomat.

6.2 Spesifikaation luominen

Käännöstyöni on laajuudeltaan melko pieni, ja partio-ohjelma on oman harrastushistorian vuoksi tuttu konteksti. Näistä syistä nojasin spesifikaatiota luodessa vahvasti omaan intuitiooni. Myös Suomen Partiolaisten mielipidesivujen käyttäjäryhmistä tuki käännöksen kohderyhmän määrittelyä. Spesifikaatiossa keskityin

määrittelemään kohderyhmän, käytettävyystavotteet, käännöksen funktion, tekniset vaatimukset ja videoiden tyyliseikat sekä luomaan viittomakielisen terminologian linjauksia.

KUVIO 1. Käännöstyön spesifikaation keskeiset osa-alueet

6.3 Kohderyhmä

Partio-ohjelma-verkkosivun tarkoitus on esitellä partio-ohjelmaa kaikille partio-ohjelman käyttäjille: ikäkausien edustajille ja heidän johtajilleen. Sivuston käyttö on varmasti ikäkausien edustajien kohdalla aktiivisempaa, mitä vanhemmista ikäkausista on kyse. Se on myös tärkeä työkalu johtajille, joten he käyttävät luultavasti sivua enemmän kuin ikäkausipartiolaiset. (Mikko Pöri, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2019.) Itse lisäisin johtajien ja ikäkausipartiolaisten lisäksi kohderyhmäksi myös partiolaisten huoltajat. Partiosta kiinnostuneet varmastikin löytävät sivut helposti etsiessään tietoa toiminnasta tai selvittäessään partioon liittyvien käsitteiden merkityksiä.

Käytin käyttäjäryhmien määrittelyssä menetelmänä personointia. Kohderyhmien perusteella olen luonut kuusi kuviteltua persoonaa: partiolainen, viittomakielinen partiolainen, johtaja, viittomakielinen johtaja, huoltaja ja viittomakielinen huoltaja. Jos käänösvideot olisi tarkoitettu vain viittomakielisille ja viittomakieltä osaaville, olisi ryhmiä kolme. Mutta niitä katsovat mahdollisesti myös viittomakielestä tai yksittäisistä viittomista kiinnostuneet, jotka eivät osaa viittomakieltä. Tästä syystä käyttäjäryhmiä on kuusi.

6.4 Käytettävyystavotteet ja käänöksen funktio

Aloitin käänöstyön tavoitteen määrittelyn pohtimalla lähtötekstin tavoitetta ja funktiota. Partio-ohjelman ikäkausista kertovat tekstit antavat lukijalleen tietoa ikäkausista ja ikäkauden ohjelman perusrakenteesta sekä määrittelee ikäkausiin liittyviä termejä. Lähtötekstin skopos on näin ollen tiedonvälitys. Käänösprosessini yhtenä tavoitteena on lisätä tiedon saavutettavuutta eli mahdollistaa saman tiedon saaminen toisella kielellä. Myös käänöksen skopos on siis tiedonvälitys.

Lähtöteksteissä on paljon partio-ohjelmaan liittyvää terminologiaa. Termien näkökulmasta tavoitteena oli käyttää yleisesti käytössä olevia viittomia, ja tehdä niistä tuttuja videoiden katsojille. Ajatuksena oli, että myös sellaiset katsojat, jotka eivät osaa viittomakieltä, voisivat mahdollisesti poimia yksittäisiä viittomia videoista. Partio-ohjelma on todella laaja kokonaisuus, josta tämän työn puitteissa käännettiin vain jokaisen ikäkauden peruskuvaukset. Kääntämättä jäi vielä paljon tekstejä, joissa toistuvat samat termit ja käsitteet. Tästä syystä prosessin aikana piti huomioida myös suomenkielinen kirjoitusasu käsitteille. On tärkeää, että viittomakielisen käänöksen katsojalle tulevat käsitteet tutuksi myös suomen kielellä, jotta hän voi yhdistää viittomat suomen kielen sanoihin lukiessaan partio-ohjelman kääntämättömiä osia.

Käänösvideot tulevat näkymään lähtötekstin viereen. Tästä syystä tavoitteena oli luoda rakenteellisesti lähtötekstiä vastaava käänös. Vierekkäin sijoitettujen tekstin ja videon on tarkoitus tukea toisiaan, joten lähtötekstiä vastaava rakenne

oli mielestäni perusteltu. Lähtötekstit olivat keskenään rakenteellisesti melko erilaisia, joten en tavoitellut käännöksienkään välille yhtenäistä rakennetta. Lähtötekstin ja käännöksen rakenteiden vastaavuudella tarkoitan asioiden esitysjärjestystä eli että käännösvideossa asiat esitetään samassa järjestyksessä kuin ne on lähtötekstissä esitetty.

Käännösvideoiden julkaisupaikka tuo niille paljon myös sellaisia katsojia, jotka löytävät käännökset sattumalta. Viimeisenä tavoitteena käännöksillä onkin tehdä viittomakieltä näkyväksi ja tutummaksi. Vaikka saavutettavuutta onkin alettu yhteiskunnassa korostaa, viittomakieli näkyy edelleen verrattain vähän esimerkiksi mediassa. Halusin käännöksilläni tehdä viittomakielestä näkyvämpää ja tutumpaa.

6.5 Käännösratkaisut ja viittomakielisen terminologian linjaukset

Tavoitteena oli luoda rakenteellisesti lähtötekstiä vastaavat käännökset. Lopulliset käännökset ovat videoita, mutta käännösprosessin aikana käsittelin käännöstä glosseina. Glossauksen avulla oli mahdollista kirjata käännös ylös, ja kuvaamisen yhteydessä glossattua versiota voitiin käyttää käännöksen viittojan ja minun muistini tukena. Lähtötekstit ja käännöksen glossit ovat opinnäytetyön liitteenä (LIITE 1). Lähtötekstien rakenteet eivät vastaa toisiaan, joten jokaisen tekstin kohdalla ratkaisut olivat erilaisia, eivätkä käännökset ole keskenään rakenteellisesti yhteneviä.

Tavoitteena oli rakenteellisesti lähtötekstiä vastaava käännös, joten käännösprosessi eteni pitkälti lähtötekstin rakenteen mukaan. Rakenteelliseen vastaavuuteen pyrin nimenomaan tarkasteltaessa lähtötekstiä ja käännöstä kokonaisuutena. Pyrkimyksenä oli esittää lähtötekstin informaatio pääpiirteittäin samassa järjestyksessä myös käännöksessä. Lähtöteksteissä olevat erilliset kokonaisuudet olen pyrkinyt kääntämään mahdollisimman ymmärrettävästi viittomakielelle. Käännösten käytettävyyden kannalta on todella keskeistä se, että informaatio välittyy käännöksestä itsestään, eikä ymmärtämisen tueksi tarvita lähtötekstiä.

Käännöstyön alussa etsin lähtöteksteistä asiakokonaisuudet ja ydinasiat sanojen takaa. Sen jälkeen pohdin ydinasian merkitystä irrotettuna suomenkielisestä kirjoitusasusta. Viittomakielisen rakenteen löytämiseen käytin mentaalista käännoismallia. Lähtötekstin informaatiota vastaavat viittomakieliset rakenteet kirjoitin muistiin glosseina. Lopuksi kävimme käännökset läpi viittomakielen lehtori Tiina Saarijärvi-Kivelän kanssa. Näin varmistin, että käännökset ovat viittomakielen näkökulmasta oikein ja asia välittyy ymmärrettävästi.

Termien kääntämisessä oli pohjalla kolme mallia. Vuonna 2015 Diakonia-ammattikorkeakoulusta on valmistunut opinnäytetyö Piirun verran parempi (Alppi & Costiander 2015). Opinnäytetyön yhteydessä luotiin partiolaisille suunnattu videomateriaali, joka sisälsi partioaiheisia viittomia. Käännösprosessin aikana olin ajatellut käyttäviä käännoksissani partion ikäkausista samoja viittomia kuin aiemmin julkaistussa materiaalissa. Halusin kuitenkin huomioida myös Ahertajien ja käännoisten viittojan näkökulman. Ahertajat on Suomen ainoa viittomakielinen lippukunta (PartioWiki. Ahertajat). Käännokseni on viittonut viittomakielinen partiolainen Aino Laiho. Hän on mukana partiotoiminnassa, joten hänellä on tieto siitä, mitä viittomia termeistä käytetään. Kolmantena mallina oli käyttää suomen kielen sanaa vastaavaa viittomaa. Tämän ratkaisun perusteena oli se, että termit ovat myös suomenkielellä tavallisia sanoja, joille on annettu uusi merkitys, esimerkiksi termit *tasku* ja *majakka*. Siksi en halunnut lähteä avaamaan termejä viittomakielelläkään sen tarkemmin vaan päädyin käyttämään viittomia TASKU ja MAJAKKA.

Termien kannalta haasteita aiheuttivat sellaiset partio-ohjelman käsitteet, jotka ovat luotu ohjelmaa varten, eivätkä siis tarkoita suomen kielen sanana muussa kontekstissa mitään ja joille ei ole käytössä viittomia. Lopulta tällaisia käsitteitä olikin vain yksi: *tarppo* ja siitä johdettu *lisätarppo*. En halunnut käyttää käännoksessä kirjain kerrallaan sormittamista, joten päädyin luomaan viittoman. Termillä tarkoitetaan tarpoja-ikäkauteen kuuluvien partiolaisten puolen vuoden mittaista ohjelmakokonaisuutta (Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Tarpojat (12-15v.)). Termit *tarpoja* ja *tarppo* muistuttavat selvästi toisiaan, ja ovat mahdollisesti molemmat johdettu suomen kielen verbistä *tarpoa*. TARPOJA-viittoma koostuu tarpomista tai kävelyä kuvaavasta viittomasta, johon on liitetty tekijää kuvaava HÄN-

viittoma. Koska *tarppo* on nimenomaan *tarpoja*-ikäkauden suoritus, päädyimme yhdessä viittomakielen lehtorin kanssa luomaan tarpolle viittoman, joka koostuu TARPOJA-viittoman alusta ja suoritusta kuvaavasta viittomasta.

Haastavaksi käännettäessä osoittautui erilaisten hierakisessa järjestyksessä olevien kokonaisuuksien kuvaaminen visuaalisesti toimivana niin, että asioiden väliset suhteet olivat käänöksessä oikein. Tällaisia kokonaisuuksia löytyi useammasta lähtötekstistä (LIITE 1). Alla kaksi esimerkkiä.

Jälkiä eli aktiviteettikokonaisuuksia on yhteensä 35. Jokaisessa jäljessä on tarjolla 8 – 12 askelta eli aktiviteettia. Jäljet on jaettu pakollisiin ja valinnaisiin askeliin.

Tarppo koostuu pakollisista ja valinnaisista aktiviteeteista. Pakollisia aktiviteetteja on jokaisessa tarpossa viisi. – – Valinnaisia aktiviteetteja tehdään vähintään neljä tarpon aikana, yksi jokaisesta kasvatustavoitteiden suhteesta.

Tällaisissa kohdissa pyrin irrottautumaan suomenkielisestä lähtötekstistä ja tuottamaan kokonaisuuden viittomakielelle ymmärrettävästi. Tärkeää oli aluksi ymmärtää, mitä tekstillä todella tarkoitetaan ja millainen on asioiden välinen suhde. Kokonaisuuden merkitys hahmottui minulle parhaiten piirtämällä. Myös taustatiedosta oli merkittävää hyötyä. Esimerkiksi ”kasvatustavoitteiden suhteesta” ei aukea, ellei tiedä partion kasvatustavoitteissa olevan ”neljä näkökulmaa: suhde itseensä, toisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön” (Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Partiokasvatus. Kasvatustavoitteet.). Piirtämällä selitin itselleni ja ohjaavalle lehtorille virkkeiden merkityksiä, jolloin niiden tuottaminen visuaaliselle viittomakielelle mahdollistui.

Käännöstyön aikana käännöksiä käsiteltiin glossatussa muodossa. Noudatin käännösten ylös kirjaamisessa glossauksen periaatteita kirjoittamalla suuraakkosin kyseisiä viittomia vastaavia suomen kielen sanoja viittomisjärjestykseen. Myös viittoman toistoa, painotusta ja tauotusta kuvaavia merkintöjä käytin yleisen tavan mukaan. Viittomakielelle tyypillisten osoitusten suunnat pyrin kirjaamaan näkyviin käyttämällä hyödyksi viittomatilan numerointia. Joissain kohdissa käytin myös merkintää ”OSkaari”, jolla tarkoitin lyhyempää liikkuvaa osoitusta, joka ei selkeästi liiku viittomatilan alueelta toiseen. Lisäsin glossattuun versioon myös

muutamia tarkentavia kommentteja liittyen viittomakieliseen ilmaisuun, erityisesti kehon ja ilmeen käyttöön.

6.6 Kuvaamisen ja jälkikäsitteilyn tekniset vaatimukset ja tyylliseikat

Käännöstyön valmistuttua käännökset olivat glossatussa muodossa. Valmiit käännökset kuvattiin videolle ja editoitiin. Käännöstä videoitaessa on tärkeää, että viittomakielen ominaispiirteet säilyvät ja että viittojan ilmaisutapa on mahdollisimman lähellä kieliyhteisön käyttämää luonnollista kieltä (Haapanen ym. 2015, 7). Halusin viittojan olevan viittomakielinen, jotta nämä periaatteet toteutusivat mahdollisimman hyvin.

Viittojaksi valikoitui viittomakielinen partiolainen Aino Laiho. Toimitin hänelle ennen kuvaamista lähtötekstit ja käännöstyössä valmistuneet glossatut versiot. Näin hänellä oli mahdollisuus tutustua käännöksiin jo ennen kuvauspäivää. Kuvauspäivänä kävimme yhdessä läpi kaikki käännökset. Teimme viimeisiä korjauksia ja muutoksia niin, että tuotettava kieli tuntui Laihosta luonnolliselta ja ymmärrettävältä. Tarkistimme myös valitut viittomat, jotta ne vastaisivat yleisesti käytössä olevia viittomia.

Käännökset on kuvattu Diakonia-ammattikorkeakoulun tiloissa. Kuvauspaikaksi valittiin tila, jossa oli riittävästi valoa ja neutraali seinä viittojan taustana. Viittojan paikka merkittiin, jotta tauon jälkeenkin tausta ja valotus pysyivät samanlaisena. Näin videoista saatiin selkeitä ja keskenään samannäköisiä. Selkeälle taustalle olisi myös jälkikäsitteilyvaiheessa mahdollisuus lisätä suomenkieliset termit, ja ne olisivat helposti katsojan luettavissa.

Viittojan vaatetuksessa noudatettiin viittomakielten lautakunnan ohjeistusta. Viittojalla on videoissa päällään musta paita, jotta käsien ja käsien taustan välille syntyy selvä kontrasti. Videossa haluttiin korostaa myös tilaajaa ja viittojan partiolaisuutta, joten viittojalla on kaulassaan partiohuivi. Vaikka partiohuivi rikkoo yhtenäisen mustan pinnan käsien taustalta, ei se hyvälaatuisessa videossa häiritse ymmärtämistä. Silmälasit eivät juuri peilanneet valoja valitussa tilassa, joten

niitä ei tarvinnut poistaa. Nuorisojärjestön sivuille tuleviin videoihin sopii mielestäni persoonallisuus ja nuorekkuus, joten paidan värin lisäksi en kokenut, että viittojan ulkonäköön olisi tarvinnut puuttua.

Kuvaaminen toteutettiin osissa. Käännökset olivat pääsääntöisesti niin pitkiä, ettei niitä voinut muistaa kokonaisuudessaan. Kuvaamisen aikana viittojan oli mahdollista käyttää muistin tukena käännöksen glossattua versiota, joka oli videokameran vieressä. Kuvaaminen pyrittiin toteuttamaan niin, että viittoja viitto yksittäisen kokonaisuuden käyttäen katsetaan viittomakielelle tyypilliseen tapaan ja katsoi glosseja tauon aikana. Jälkikäsitteilyvaiheessa leikkaisin tauot pois. Tällä ratkaisulla tavoiteltiin katsekontaktia viittojan ja videon katsojan välille. Uskoisin tiiviimmän katsekontaktin tuovan videoihin myös enemmän luonnollisuutta ja viittojan persoonaa, mikä helpottaa käännöksen ymmärtämistä ja myös houkuttaisi varsinkin nuorempia katsojia katsomaan videon loppuun asti.

Toteutin jälkikäsitteilyn Adobe Premiere Elements -ohjelmalla. Jälkikäsitteilyssä muokkasin videoista keskenään yhtenäisiä kokonaisuuksia. Muokkasin videoiden aluista ja loppuista tiiviit ja poistin tauot videoiden keskeltä. Kuvausvaiheessa käännöksistä oli useampia ottoja. Jälkikäsitteilyvaiheessa pääsin valitsemaan onnistuneimmat otot ja yhdistelemään eheän käännöksen, koska viittojan paikka ja valotus eivät muuttuneet kuvaamisen aikana. Videoiden loppuihin lisäsin viittojan ja kääntäjän nimet sekä tiedon siitä, että käännös on tuotettu opinnäytetyönä Dia-konia-ammattikorkeakoulussa yhteistyössä Suomen Partiolaisten kanssa.

Lisäsin videoihin suomenkielisiä termejä näkymään samanaikaisesti sitä vastaavan viittoman tai viittomakielisen ilmaisun kanssa. Listauksissa muokkasin termit tulemaan esiin yksi kerrallaan kuitenkin niin, että koko lista poistuu ruudusta yhtä aikaa. Ainoastaan yhdessä käännöksessä listan termit koostuivat niin pitkistä sanayhdistelmistä, ettei tälle ollut tilaa. Päädyin siinä listauksessa rikkomaan kaavaa ja muokkasin termit näkymään yksi kerrallaan toistensa jälkeen. Termit on aseteltu videoissa keskenään samalle paikalle, jotta käännökset olisivat mahdollisimman helposti katsottavissa. Käytin kahta kirjasinkokoa riippuen termien pituudesta. Näillä periaatteilla pyrin luomaan ulkoisesti toisiaan vastaavat, tyylikkää ja asialliset videot.

Jälkikäsittelevä vaiheessa viittomakielen lehtori katsoi käännösvidеоiden ensimmäiset versiot ja kommentoi niitä. Olin leikannut videoista pois liikaa taukoja, jonka vuoksi ohjaajani kommentoi ymmärrettävyyden kärsivän. Viittomakielisen katsojan näkökulmasta kokonaisuuden ymmärtää paremmin, jos video ei katkea, vaikka viittojan katse kävisikin muistiinpanoissa. Lopullisia versioita käsitellessä kiinnitinkin erityistä huomiota siihen, ettei viittojan asento juurikaan muuttuisi leikkauksen kohdalla. Lisäsin videoihin rauhallisuutta ja ymmärrettävyyttä myös pidentämällä leikkauksen ympärillä olevaa taukoa.

6.7 Heuristinen arviointi

Käännösten ja käytettävyyden arviointiin käytin kolmea mielestäni sopivinta heuristiikkaa: käännöksen ja spesifikaation vastaavuus, käännöksen ja käyttäjien vastaavuus sekä lähtö- ja kohdetekstin vastaavuus. Näistä kolmesta näkökulmasta arvioin käännöksiäni koko käännösprosessin ajan. Kun kävin käännöksiä läpi yhdessä ohjaavan lehtorin ja myöhemmin viittojan kanssa, kerroin käyttämästäni menetelmästä ja tavoitteistani. Käsittelin heiltä saamani palautteen myös näiden kolmen heuristiikan kautta.

Käännöksen ja spesifikaation vastaavuutta arvioidessa keskityin erityisesti käytettävyydestä toteutumiseen ja terminologiaan. Tiedon välityksen näkökulmasta viittomakielen lehtorin ja viittomakielisen viittojan palautteet olivat keskiössä. Heidän palautteidensa avulla käännöksiin saatiin viittomakielisempiä ja visuaalisesti toimivampia ratkaisuja. Viittojan palautteen perusteella muutettiin vielä kuvaushetkellä jopa keskeisille termeille valittuja viittomia. Aktiivisena viittomakielisenä partiolaisena hänellä on varmastikin tietoa siitä, mitä viittomia on yleisesti käytössä.

Käännöksen ja käyttäjien vastaavuuden arviointi liittyy mielestäni vahvasti käännöksen kieleen ja esitystapaan. Käännösten ja niiden välittämän informaation ymmärtäminen tai ymmärtämiseen liittyvät vaikeudet olivat käännösprosessin keskiössä. Pyrin huomioimaan eri käyttäjäryhmiä monin eri tavoin, ja tekemään ratkaisuja, jotka tukisivat mahdollisimman hyvin kaikkia ryhmiä. Viittomakielisten

antamalla palautteella varmistin, että rakenteellisesti käännökset ovat ymmärrettäviä. Selkeästä ja yleiskielisestä viittomisesta kaikkien käyttäjäryhmien on helppo saada selvää. Eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden, päädyin lisäämään videoihin suomenkielisiä termejä niitä vastaavien viittomien yhteyteen. Samalla kun viittomakielinen katsoja näkee termin suomenkielisen kirjoitusasun, suomenkielinen voi poimia viitotusta videosta yksittäisiä viittomia termeille.

Lähtö- ja kohdetekstin vastaavuuden arvioinnissa on suuri merkitys sillä, että päätin pyrkiä lähtö- ja kohdetekstin rakenteelliseen vastaavuuteen. Tällä valinnalla ohjasin itseäni käännöstyössä nimenomaan tekstin ja käännöksen rakenteen samanlaisuuden tarkasteluun. Tein käännöksen lähtötekstin kronologisessa järjestyksessä, joten lähtöteksti tuli käännettyä kokonaisuudessaan, eikä mitään relevanttia jäänyt kääntämättä. Suomen kielen vaikutusta viittomakielisiin ratkaisuihin pyrin minimoimaan mentaalisen käännösmallin noudattamisella, käännösten tarkastuttamisella ja niiden muokkaamisella palautteiden perusteella.

Suoritin heuristista arviointia koko käännösprosessin ajan. Käännöstyön alusta asti pidin mielessäni spesifikaation, käyttäjät sekä lähtö- ja kohdetekstin vastaavuuden. Tekemäni käännösratkaisut peilasin näiden näkökulmien kautta, jotta käännökset olisivat mahdollisimman käyttäjäystävällisiä. Arviointi ei päättynyt, kun käännökset olivat valmiit, vaan jälkikäsittelevaiheessakin huomioin nämä näkökulmat.

7 POHDINTA

Opinnäytetyölläni, erityisesti sen tuoteosalla, halusin päästä vaikuttamaan yhteiskuntaan parantamalla partion saavutettavuutta ja lisäämällä viittomakielen tunnettavuutta. Olen koko prosessin ajan pohtinut paljon sitä, miksei viittomakielistä materiaalia ole kovin paljon verkossa saatavilla. Pohdinnassani olen päätenyt kahteen merkittävään syyhyn, jotka näkyivät myös omassa käänösprosessissani.

Viittomakielistä materiaalia saattaa olla tarjolla vähän siksi, että sen tuottaminen vie aikaa. Siinä missä tekstin kääntäminen kielestä toiseen onnistuu tekstinkäsittelyohjelmalla kääntäjän omalla tietokoneella, viittomakielisen käännöksen lopulliseen esitysmuotoon tarvitaan aina video. Ensin kääntäjä tekee käännöksen, jonka jälkeen se kuvataan, ja lähes aina videota myös jälkikäsitellään.

Omassa käänöstyössäni kuvaamisen suhteen jouduttiin tekemään kompromisseja. Aikataulujen yhteensovittaminen viittojan ja Diakonia-ammattikorkeakoulun tiloissa sijaitsevan tulkkausstudion käyttömahdollisuuden suhteen ei onnistunut. Olin suunnitellut käyttäväni tulkkausstudiota sen valojen, taustakankaiden ja kuvauskaluston vuoksi. Aikataulusyistä videot on kuvattu oppilaitoksen toisessa tilassa, jossa seinällä on vaaleat akustiikkalevyt ja valaistus on tavallinen yleisvalo. Tulkkausstudion käyttö kuvaamisessa olisi vaikuttanut siihen, että tausta olisi ollut tasainen. Nyt taustassa näkyy akustiikkalevyjen väliset, pystysuuntaiset saumat. Mielestäni kuitenkin käänösvideoni todistavat sen, ettei käänösten kuvaamiseen tarvita erityisesti kuvaamiseen suunniteltua tilaa tai erikoiskalustoa. Kunhan tausta on rauhallinen, valotus on riittävä ja kameran tekniset ominaisuudet sopivat videon kuvaamiseen, voidaan kuvata laadukkaita videoita.

Käänökset ovat mielestäni ja saamani palautteen mukaan hyviä, käytettäviä ja oikeellisia. Videoiden laatu on käänösten esittämisen kannalta riittävä. Kuitenkin suunnitellussa aikataulussa pysymällä, nämä asiat olisivat voineet olla vielä paremmin. Käänökset jouduttiin kuvaamaan osissa, koska pitkien käänösten muistaminen on hankalaa. Mikäli viittojalla olisi ollut enemmän aikaa tutustua

käännöksiin ennen kuvauspäivää, olisi taukojen määrä mahdollisesti vähentynyt. Toisaalta käännökset olisi pitänyt kuitenkin käydä läpi yhdessä ennen kuin hän olisi niitä harjoitellut, jotta olisin päässyt kuulemaan hänen mielipiteensä ja vastaamaan käännöksiin tehtävistä muutoksista.

Aikataulujen yhteensovittamiseen liittyvät ongelmat johtivat myös siihen, että kaikki viisi käännösvideota piti kuvata samalla kerralla. Kuvatessa toimimme mielestäni ammattimaisesti, vaikka kuvauspäivä venyi pitkäksi. Jälkikäsittelevä vaiheessa huomasin, että loppupäivästä kuvatuissa videoissa molempien keskittyminen hieman herpaantui, ja esimerkiksi taukojen poisleikkaaminen oli vaikeampaa, koska glossien lukemisen ja viittomisen aloittamisen välissä ei ollut riittävä taukoa. Minun olisi tietysti pitänyt huomata tällaiset asiat kuvauspäivänä.

Toinen syy vähäiselle viittomakieliselle materiaalille saattaa liittyä käyttäjien määrään ja suomen kielen taitoon. Viittomakielisiä sivustojen käyttäjiä on melko vähän verrattuna suomenkieliseen valtaväestöön. Voi siis olla, ettei viittomakielisen sisällön tarjoamista koeta tarpeellisena. Palveluntarjoajat eivät myöskään välttämättä osaa ajatella viittomakielisen sisällön mahdollisuutta. Vaikka suomen kieli ei olekaan viittomakielisten henkilöiden äidinkieli, he ovat tottuneet toimimaan sen avulla.

Minunkaan tekemillä käännöksillä ei välttämättä tule olemaan kovin paljon viittomakielisiä katsojia. Käännös videot julkaistaan Suomen Partiolaisten sivuilla vasta opinnäytetyön raportin julkaisun yhteydessä, joten käyttäjämääriä on tässä vaiheessa vaikea arvioida. Käännös videot eivät ole vielä julkisia, eikä varsinaista käyttäjätestausta siis voida opinnäytetyöprosessin aikana suorittaa. Ohjaajani ja viittoja ovat molemmat partiolaisia ja kuuluvat siksi myös käännösten käyttäjäryhmään. Tästä syystä heidän antamallaan palautteella on ollut käännöstyön aikana todella suuri merkitys. He edustavat todellisia käyttäjiä, joten käännösten käytettävyyttä voidaan mielestäni täysin perustellusti arvioida heidän palautteidensa pohjalta.

Opinnäytetyöprosessin alussa asetin yhdeksi tavoitteekseni kehittyä kääntäjänä. Vaikka käännösprosessissa oli haasteita, koen kuitenkin onnistuneeni käännöstyössä. Oman arvioni ja saamani palautteen perusteella olen tyytyväinen käännösvideoiden sisältöön ja laatuun. Videot sopivat mielestäni myös tyyliiltään tilaajan tyyliin. Saavutin tavoitteeni käännöstyön suhteen, sillä käännökset vastaavat luomaani spesifikaatiota. Myös tavoitteeni kääntäjänä kehittymisen suhteen toteutui, sillä opinnäytetyöprosessin aikana perehdyin käyttäjäkeskeisen kääntämisen menetelmään ja pääsin ratkomaan monia kääntämiseen liittyneitä haasteita.

Toivon, että jonain päivänä viittomakielistä materiaalia löytyisi kaikenlaisilta verkkosivuilta, ja että se olisi enemmän sääntö kuin poikkeus. Nykyajan tekniikalla videoiden kuvaaminen, jälkikäsitteily ja verkkosivustoille liittäminen ei ole haastavaa. Riittävän hyvälaatuisen videon kuvaamiseen ei tarvita erikoista kalustoa, ja videoiden julkaisuun on lukemattomia mahdollisuuksia. Enää ei siis mielestäni voida vedota tekniikan puutteeseen pohdittaessa viittomakielisen materiaalin tuottamista. Ja saavutettavuuden näkökulmasta käännöksistä hyötyvän joukon koolle ei pitäisi olla merkittävää vaikutusta. Toivonkin, että opinnäytetyöni ja Suomen Partiolaisten julkaisemat videot voisivat toimia kannustimena yhä useammille käännöksille.

LÄHTEET

- Alppi, E., Costiander, M. (2015). *Piirun verran parempi* (Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu, viittomakielen ja tulkkauksen koulutus). Saatavilla <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201504295474>
- Celia. Saavutettavuus. Saatavilla 1.10.2018 <https://www.celia.fi/saavutettavuus/>
- Haapanen, U-M., Hoyer K., Kankkonen J., Lönnholm O., Mäntylä P., Petäjäinen T., Salonen J., Savolainen L., Tillander M., Uusimäki T. (2015). *Laatua viittomakielelle kääntämiseen*. Helsinki: Kuurojen Liitto ry. Saatavilla 29.3.2019 <https://www.kuurojenliitto.fi/fi/artikkelit/laatua-viittomakielelle-kaantamiseen>
- Helsingin kaupunki. Helsinki kaikille. Saatavilla 23.4.2019 <https://www.hel.fi/helsinkikaikille/fi>
- Hynynen, H., Pyörre, S. & Roslöf, R. (2010). *Elämä käsillä. Viittomakielentulkin ammattikuva*. Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-101-4>
- Hytönen, N. (2006). Käännösteorioiden kirjo kääntäjän työvälineeksi. Teoksessa N. Hytönen & T. Rissanen (toim.), *Käden käänteessä*. (s. 66–83). Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Jantunen, T. (2003) *Johdatus suomalaisen viittomakielen rakenteeseen*. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Jantunen, T. (2010) Johdanto: näkökulmia viittomaan ja viittomistoon. Teoksessa T. Jantunen (toim.), *Näkökulmia viittomaan ja viittomistoon*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Jokinen, M. (2000) Kuurojen oma maailma – kuurous kielenä ja kulttuurina. Teoksessa A. Malm (toim.), *Viittomakieliset Suomessa* (s. 9–31). Helsinki: Finn Lectura.
- Koskinen, K., Suojanen, T. & Tuominen, T. (2012) *Käyttäjäkeskeinen kääntäminen*. Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-8839-9>
- Koskinen, K., Suojanen, T. & Tuominen, T. (2015) Kääntämisen ja käytettävyyden kohtaamisia. Käyttäjäkeskeisyys kääntäjän työkaluna. Teoksessa S. Aaltonen, N. Siponkoski & K. Abdallah (toim.), *Käännetyt maailmat. Johdatus käännösviestintään*. (s. 234–251). Helsinki: Gaudeamus

- Kumpulainen, M. (2015) Kääntäjä – viestinnän asiantuntija. Teoksessa S. Aaltonen, N. Siponkoski & K. Abdallah (toim.), *Käännetyt maailmat. Johdatus käännösviestintään*. (s. 23–39). Helsinki: Gaudeamus
- Malm, A. & Östman, J. (2000) Viittomakieliset ja heidän kielensä. Teoksessa A. Malm (toim.), *Viittomakieliset Suomessa* (s. 9–31). Helsinki: Finn Lectura.
- Niilo-Rämä, A. (toim.) (2010). *Partiojohtajan käsikirja*. (2. p). Helsinki: Oy Partio Scout Ab.
- Partio. Suomen Partiolaiset. Partiofaktat. Partio lukuina. Saatavilla 22.1.2019 <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/partio-lukuina/>
- Partio. Tule mukaan. Mitä partio on?. Saatavilla 22.1.2019 <https://www.partio.fi/tule-mukaan/mita-partio-on/>
- PartioWiki. Ahertajat. Saatavilla 19.3.2019 <https://fi.scoutwiki.org/Ahertajat>
- Poutapilvi. Saavutettavuusdirektiivi.fi. Saavutettavuus verkkopalvelussa. Saatavilla 29.4.2019 <https://saavutettavuusdirektiivi.fi/saavutettavuus-verkkopalveluissa/>
- Rissanen, T. (1985) *Viittomakielen perusrakenne*. (2. p.) Helsinki: University of Helsinki.
- Rissanen, T. (2006). Viittomakielen rakenteen visuaalisuudesta ja ikonisuudesta. Teoksessa N. Hytönen & T. Rissanen (toim.), *Käden käänteessä*. (s. 26–63). Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Roslöf, R. & Veitonen, U. (2006). Suomalaisen viittomakielen kääntäminen ja käännösteoriat. Teoksessa N. Hytönen & T. Rissanen (toim.), *Käden käänteessä*. (s. 108–120). Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Saavutettava.fi. Info. Saatavilla 18.3.2019 <https://saavutettava.fi/info/>
- Salminen, T. (3.4.2018). Saavutettavuusdirektiivi vaikuttaa syyskuusta eteenpäin julkaistaviin verkkopalveluihin - tulilinjalla tuhansia organisaatioita. Saatavilla 22.1.2019 <https://www.karhuhelsinki.fi/saavutettavuusdirektiivi-vaikuttaa-syyskuusta-eteenpain-julkaistaviin-verkkopalveluihin>
- Savolainen, L. (2000) Viittomakielten erilaiset muistiinmerkitsemistavat. Teoksessa A. Malm (toim.), *Viittomakieliset Suomessa* (s. 189–200). Helsinki: Finn Lectura.

- Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Partiokasvatus. Kasvatustavoitteet. Saatavilla 21.3.2019 <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/kasvatustavoitteet>
- Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Partiokasvatus. Partio-ohjelma. Saatavilla 22.1.2019 <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/partio-ohjelma-2/>
- Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Partiokasvatus. Symboliikka. Saatavilla 30.1.2019 <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/symboliikka/>
- Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Partio-ohjelman kehitys. Saatavilla 8.3.2019 <https://partio-ohjelma.fi/osallistu-partio-ohjelman-tekoon/>
- Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Samoajat (15-17 v.) Saatavilla 30.1.2019 <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/samoajat-15-17-v/>
- Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Tarpojat (12-15v.). Saatavilla 30.1.2019 <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/tarpojat-12-15v/>
- Suomen Partiolaiset. Partio-ohjelma. Vaeltajat (18-22 v.). Saatavilla 30.1.2019 <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/vaeltajat-18-22-v/>
- Turku. Kulttuuri ja liikunta. Kulttuuri. Saavutettava kulttuuri. Saatavilla 23.4.2019 <http://www.turku.fi/kulttuuri-ja-liikunta/kulttuuri/saavutettava-kulttuuri>
- Valtiovarainministeriö. Vastualueet. Julkisen hallinnon ICT. Digitalisaatio. Saavutettavuus. Saatavilla 22.1.2019 <https://vm.fi/saavutettavuusdirektiivi>
- Vehmas-Lehto, I. (2002). *Kopiontia vai kommunikointia? johdatus käännösteoriaan*. (3. p.). Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Vehmas-Lehto, I. (2011) Lähtötekstin ja käännöksen suhde kvantitatiivisesta näkökulmasta. Teoksessa L. Immonen, M. Pekkala-Weckström, I. Vehmas-Lehto (toim), *Kääntämisen tekstilajit ja tekstilajien kääntäminen*. (s. 29–50). Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry. Kulttuuria kaikille. Saatavilla 24.4.2019 <http://www.kulttuuriakaikille.fi/>

LIITE 1. Lähtötekstit partio-ohjelman verkkosivuilta ja käännösten glossit

Sudenpennut (7-9 v.)

Sudenpentu tekee retkiä pesästään ulkopuoliseen maailmaan, vielä kuitenkin lähellä kotipesää. Sudenpentu on innokas, reipas ja riehakas, mutta herkkä. Toimintaa kuvaavat sanat: puuhailu, tarinat, tutustuminen, harjaantuminen ja ohjeiden mukaan toimiminen.

Sudenpentujen ohjelma koostuu jäljistä ja askeleista. Jälkiä eli aktiviteettikonaisuuksia on yhteensä 35. Jokaisessa jäljessä on tarjolla 8 – 12 askelta eli aktiviteettia. Jäljet on jaettu pakollisiin ja valinnaisiin askeliin. Jäljessä tehdään pakolliset askeleet sekä valinnaisista askeleista vähintään kaksi.

Jäljet on sijoitettu neljään kasvatustavoitteiden mukaiseen osioon. Kustakin osiosta tulee tehdä vähintään yksi jälki toimintavuoden aikana.

SUSI PENTU OS6-5 SEITSEMÄN VIIVA YHDEKSÄN VUOTIAS OS6-5

SUSI PENTU OMA PESÄ LÄHTEÄ LÄHELLÄ KÄVELLÄ (vartalo+ilme mukana).
SUSI PENTU KIINNOSTA REIPAS ELÄVÄ ROOLI !MYÖS! HERKKÄ. OS6-5 OMA TOIMINTA MILLAINEN? KUULUU MITÄ? TEHDÄ (ilmeen sävy puuhailu) TARI-
NAT_{xx} TUTUSTUA KEHITTYÄ OHJEET NOUDATTA

SUSI PENTU OS6-5 OMA OHJELMA KUULUA ASKEL OS6-2 JÄLKI OS2-5. KAH-
DEKSAN VIIVA KAKSITOISTA ASKEL AKTIVITEETTI TEHDÄ YHTEENSÄ
YKSI JÄLKI. JÄLKI OS SUORITTA KUINKA? ASKEL OS6-2 OSA PAKKO OSA
VAPAA EHTO VALITA. PAKKO ASKELEET KAIKKI // VAPAAEHTOINEN OS-
kaari VÄHINTÄÄN 2-KPL TEHDÄ VALMIS VALMIS OS5 SUORITTA JO
JÄLKI OS6-5 JAKAA_{xx} PARTIO KASVATUS TAVOITE_{xx} RYHMÄ_{xx} NELJÄ JA-
KAA. VUOSI AIKA JOKAINEN_{xx} VÄHINTÄÄN YKSI JÄLKI PITÄÄ VALITA

Seikkailijat (10-12 v.)

Seikkailijoiden ohjelma koostuu ilmansuunnista. Ohjelma alkaa kuukauden kestäväällä tervetuloa-vaiheella, jonka aikana tutustutaan omaan seikkailijajoukkueeseen ja partioon. Tervetuloa-vaiheen jälkeen siirrytään tekemään pääilmansuuntia: pohjoista, etelää, itää ja länttä. Ilmansuunnista tehdään kaikki aktiviteetit.

Kuhunkin pääilmansuuntaan sisältyy:

- Parisenkymmentä aktiviteettia eli tekemistä
- Kaksi retkeä
- Osallistuminen seikkailijakisoihin tai muuhun kisatapahtumaan
- Vähintään yksi taitomerkki.

Seikkailijoiden perusohjelma kestää kaksi vuotta. Valinnaisena kolmantena vuonna ohjelma koostuu väli-ilmansuunnista, jotka ovat talvileiri, palvelu, vaellus ja isojen kisat. Seikkailija saa merkin tervetuloa-vaiheesta sekä jokaisesta pää- ja väli-ilmansuunnasta. Seikkailijaikäkauden päätösmerkki on metallinen kompassiruusu.

SEIKKAILIJA OS6-5 KYMMENEN VIIVA KAKSITOISTA VUOTIAS OS6-5

SEIKKAILIJA OS6-5 OMA OHJELMA KUULUA ILMA SUUNTA_{xx}. SEIKKAILIJA VAIHE ALUSSA YKSI-KUUKAUSI VAIHE OS TERVETULO VAIHE OS PARTIO MYÖS OMA SEIKKAILIJA JOUKKUE TUTUSTUA. ”TÄHÄN-SAAKKA” VALMIS ”JATKAA” ILMA SUUNTA NELJÄ VAIHE_{xx} TARKOITTA (POIJUTUS) POHJOINEN ETELÄ ITÄ LÄNSI. JOKAINEN (POIJUTUS) KUULUU MITÄ? (POIJUTUS) NOIN 20 AKTIVITEETTI TEHDÄ, KAKSI RETKI, SEIKKAILIJA KILPAILU TAI MUU KILPAILU TAPAHTUMA VÄHINTÄÄN YKSI-KAPPALE TAITOMERKKI. OS(pyörii) VALMIS TARKOITTA YKSI ILMANSUUNTA SUORITTA JO

SEIKKAILIJA PERUS OHJELMA VAIHE KAKSI-VUOTTA. JOS JATKAA YKSI-VUOSI VAIHE OS SUORITTA VÄLI-ILMANSUUNTA NELJÄ (POIJUTUS) TALVILEIRI, PALVELU, VAELLUS ISO OMA KILPAILU.

SEIKKAILIJA VAIHE KOKONAISUUS VALMIS MERKKI METALLI KOMPASSI RUUSU ”laittaa rintaan”

Tarpojat (12-15v.)

Tarpojaikäkausi kestää 2-3 vuotta, kuitenkin niin, että samoajaksi siirrytään vasta sinä vuonna, jolloin täyttää 15 vuotta. Tarpojien ohjelma koostuu noin puolen vuoden mittaisista tarpoista. Kaikille pakollisia tarpoja ovat leiri, luovuus, selviytyminen ja yhteiskunta. Kolmantena vuonna tehtävät lisätarpot ovat minäminä ja kaupunki.

Tarpot voidaan tehdä missä järjestyksessä tahansa. Suuntausvaiheessa vartio valitsee tai suunnittelee vartionjohtajan ja luotsin tuella itselleen majakan, johon tarppo tähtää ja hui-pentuu sekä valitsee ne aktiviteetit, joita tekemällä taidot majakkaa varten karttuvat. Majakka on konkreettinen tapahtuma, jossa kokeillaan ja testataan tarpon aikana opittuja taitoja.

Tarppo koostuu pakollisista ja valinnaisista aktiviteeteista. Pakollisia aktiviteetteja on jokaisessa tarpossa viisi. Sen lisäksi jokaisen tarppoon kuuluu vastuu- tai johtamistehtävä. Valinnaisia aktiviteetteja tehdään vähintään neljä tarpon aikana, yksi jokaisesta kasvatus-tavoitteiden suhteesta. Luotsi ohjaa vartiota valitsemaan itselleen sopivan haastavan ta-van toteuttaa jokainen aktiviteetti.

Lisätarpot ovat muiden tarppojen tapaan itsenäisiä majakkaan päättyviä kokonaisuuksia. Niiden sisältö rakentuu samalla tavalla pakollisiin ja valinnaisiin aktiviteetteihin.

Paussit ovat tärkeä osa tarpojien ohjelmaa. Näitä toiminnallisia elämän tärkeiden asioiden äärelle pysäyttäviä harjoituksia tehdään lähes jokaisen tapaamisen ja retken aikana. Tarpojaikäkausi päättyy siirtymään tarpojista samoajiin.

TARPOJA OS6-5 KAKSITOISTA VIIVA VIISITOISTA VUOTIAS OS6-5

TARPOJA OHJELMA VAIHE KAKSI VIIVA KOLME VUOTTA VAIHE. VAIHE VALMIS SAMA VUOSI PARTIO HÄN ITSE TÄYTTÄÄ 15 VUOTIAS. TARKOITTAA SAMOAJA OHJELMA ALKAA.

TARPOJA OHJELMA VAIHE JAKAA_{xx} VAIHE_{xx}. VAIHE NIMI TARPPO(?) OS NOIN PUOLI-VUOTTA VAIHE. TARPPO OS6-2 SUORITTA PAKKO NELJÄ (POIJUTUS) LEIRI, LUOVUUS, SELVIYTYÄ TOIMIA YHTEISKUNTA OS-POIJUTUS KAKSI-VUOTTA VAIHE SUORITTA. TARPPO OS6-5 JÄRJESTYS VOI VAPAA PÄÄTTÄÄ. JOS JATKAA YKSI-VUOSI VAIHE TEHDÄ LISÄ TARPPO KAKSI (POIJUTUS) MINÄ MINÄ, KAUPUNKI.

YKSI TARPPO VAIHE SUORITTA KUINKA? VAIHE ALKU SUUNTAUS VAIHE VARTIO (VARTIOIDA + RYHMÄ) SUUNNITELLA VALITA VAIHE AKTIVITEETTI TEHDÄ SUORITTA_{xx} MITÄ MYÖS LOPPU MAJAKKA MILLAINEN. VARTIO OMA JOHTAJA LUOTSI HE-KAKSI AUTTAA TUKEA OS(vartio). MAJAKKA OS MIKÄ? OS PI TAPAHTUMA OS VAIHE OPPIA JO TAITO_{xx} OS KOKEILLA TESTATA

TARPPO LISÄTARPPO NE-KAKSI KUULUA AKTIVITEETTI TEHDÄ OS6-5 OSA PAKKO OS6-2 OSA OS2-5 VAPAASTI VALITA_{xx} VOIDA. PUOLI-VUOTTA VAIHE TARPPO VAIHE PAKKO OS6-2 KUULUA VIISI VAPAA VALINTA OS2-5 VÄHINTÄÄN NELJÄ KASVATUS TAVOITE ERI PITÄÄ TEHDÄ. VARTIO ITSE AJATELLA SUUNNITELLA AKTIVITEETTI TEHDÄ SUORITTA SOPIVA HAASTAVA KUINKA LUOTSI AUTTAA. TARPPO VAIHE MYÖS VASTUU // JOHTAA TEHTÄVÄ KUULUA.

TARPOJA OMA OHJELMA KUULUA MYÖS PAUSSI PI TÄRKEÄ. PAUSSI TARKOITTA MITÄ? OS TOIMIA AKTIIVI HARJOITUS OS TAUKO ELÄMÄ TÄRKEÄ ASIA AJATELLA VOI. PAUSSI MILLOIN? LÄHES AINA RYHMÄ KOKOONTUA-YHTEEN // RETKI LÄHTEÄ

TARPOJA VAIHE VALMIS ALKAA SAMOAJA VAIHE

Samoajat (15-17 v.)

Samoaja on 15–17-vuotias nuori, jonka ohjelma kestää kolme vuotta. Samoajaohjelma koostuu erimittaisista aktiviteeteista, joista osa on pakollisia ja osa vapaavalintaisia. Aktiviteetit on jaettu aiheittain 21 taskuun. Pakollisissa aktiviteeteissa samoajat tutustuvat samoajaohjelmaan sekä oppivat johtajuutta, ryhmätyöskentelyn taitoja sekä laajentavat näköpiiriään lippukunnan ulkopuolelle. Viiden pakollisen taskun (meripartiolaisilla lisäksi kuudes Försti-tasku) lisäksi ohjelma koostuu 15 teemataskusta, joista jokaisesta tehdään yksi aktiviteetti vuodessa. Aktiviteettien pituudet vaihtelevat nopeista tuokioista jopa vuoden mittaisiin projekteihin. Samoajat oppivatkin aktiviteettien myötä haastamaan itseään vaativampiin taitoihin.

SAMOAJA OS6-5 VIISITOISTA VIIVA SEITSEMÄNTOISTA VUOTIAS OS6-5
 SAMOAJA OHJELMA VAIHE KOLME VUOTTA VAIHE. OHJELMA KUULUA
 MITÄ? ERILAISIA AKTIVITEETTI TEHDÄ OS6-2 PITUUS VOI OLLA LYHYT
 HETKI JATKUA. YKSI-VUOSI PROJEKTI VAIHTELEE. OS6-2 OSA PAKKO OSA
 VAPAA VALITA VOI. AKTIVITEETTI TEHDÄ OS6-2 JAKAA TASKU OS2-5.
 TASKU OS2-5 AIHE_{xx} ERI_{xx} OS2-5 YHTEENSÄ KAKSIKYMMENTÄYKSI AIHE

AKTIVITEETTI TEHDÄ MIKÄ PAKKO OS6-2 SAMOAJA HÄN OMA OHJELMA
 TUTUSTUA, JOHTAMINEN, RYHMÄ TYÖ TAITO OPPIA MYÖS OMA LIPPU
 KUNTA ALUE NOSTAA-KATSE AUKI KATSOA

TASKU PAKKO OS6-2 YHTEENSÄ VIISI JOS MERIPARTIO HÄN PAKKO MYÖS
 TASKU NIMI f-ö-r-s-t-i. OHJELMA KUULUA MYÖS TEEMA TASKU OS2-5 YH-
 TEENSÄ VIISITOISTA OS2-5. YKSI-VUOSI VAIHE JOKAINEN PITÄÄ YKSI AK-
 TIVITEETTI TEHDÄ VALITA_{xx} SUORITTA

OMA OHJELMA VAIHE SAMOAJA OS6-5 HASTAA ITSE VAIKEAMPI TAITO_{xx}
 OS6-5 OPPIA

Vaeltajat (18-22 v.)

Vaeltajaohjelma kulkee 18-22-vuotiaan partiolaisen elämän mukana. Ohjelmassa on huomioitu eri elämänvaiheessa olevat vaeltajat – niin opiskelu- kuin työelämän osalta, mutta myös henkilökohtaisten toiveiden ja ominaisuuksien mukaisesti. Vaeltajien aktiviteetit on jaettu rasteihin. Pakollisia rasteja ovat Tervetuloa vaeltajaksi, Partiojohtajan peruskurssi, Ulkomaanprojekti ja Aikuisuuteen. Loppujen 33 rastin joukosta valitaan kustakin vähintään yksi aktiviteetti.

Jokaisen vaeltajan oma ohjelma rakentuu viisivuotiseen henkilökohtaiseen toimintasuunnitelmaan eli vaelluskarttaan. Vähintään vuosittain vaeltaja tekee suunnanoton, jossa miettii mitä on jo tehty ja mitä halutaan vielä tehdä. Sen yhteydessä vaelluskarttaa voi myös päivittää. Ohjelmaan on kirjoitettu rasteista ja aktiviteeteista tarkka tavoite ja kuvaus, jotta vaeltaja voi halutessaan soveltaa soveltaa niiden toteutustapaa. Aktiviteettien tekemiseen oleellisesti liittyy myös kokemusten ja tekemisen aikana heränneiden ajatusten läpikäyminen luotsin kanssa. Vaeltajaohjelmaan kuuluvat myös esimerkiksi piirin, FiSSc:n ja Suomen Partiolaisten järjestämät vaeltajatapahtumat, kisat, retket, leirit ja muut partiotapahtumat Suomessa ja kansainvälisesti.

VAELTAJA OS6-5 KAHDEKSANTOISTA VIIVA KAKSIKYMMENTÄKAKSI
VUOTIAS OS6-5

VAELTAJA OMA OHJELMA PI OSA OMA ELÄMÄ. VAELTAJA OS6-5 OMA
ELÄMÄ TILANNE ERI_{xx} OPISKELLA, TYÖ, OS6-5 OMA TOIVE MYÖS MILLAI-
NEN ROOLI OHJELMA OS HUOMIOIDA JO. VAELTAJA OS4-3 OMA AKTIVI-
TEETTI TEHDÄ OS4-3 JAKAA RYHMÄ_{xx}. VAELTAJA OS6-5 OMA AKTIVI-
TEETTI TEHDÄ OS6-5 JAKAA RYHMÄ_{xx}. RYHMÄ NIMI RASTI. RASTI PAKKO
NELJÄ (POIJUTUS) TERVETULOVA VAELTAJA, PARTIO JOHTAJA OMA PERUS
KURSSI, ULKOMAA PROJEKTI, AIKUINEN KOHTI. MUUT RASTI OS2-3 YH-
TEENSÄ KOLMEKYMMENTÄKOLME OS2-3 JOKAINEN VÄHINTÄÄN YKSI
AKTIVITEETTI TEHDÄ VALITA. MUUT RASTI OS2-5 YHTEENSÄ KOLMEKYM-
MENTÄKOLME OS2-5 JOKAINEN VÄHINTÄÄN YKSI AKTIVITEETTI TEHDÄ
VALITA.

JOKAINEN VAELTAJA HÄN OMA VAELTAJA VAIHE VIISI-VUOTTA OMA TOI-
MINTA SUUNNITELMA. SUUNNITELMA NIMI VAELLUS KARTTA. VAIHE
VUOSI_{xx} VAELTAJA SUUNTA ”KARTTA” TARKOITTA AJATELLA MITÄ
TEHDÄ JO MYÖS MITÄ VIELÄ HALUTA TEHDÄ. OS MYÖS OMA VAELLUS
KARTTA MUOKATA PÄIVITTÄÄ VOI.

VAELTAJA OMA OHJELMA OS RASTI AKTIVITEETTI TEHDÄ TARKKA TA-
VOITE_{xx} SELITYS LÖYTYY. JOS HALUAA MUU TAPA SUORITTA SOVEL-
TAA SAADA. TÄRKEÄ MYÖS OMA KOKEA OMA AJATUS ”KUPLA” LUOTSI
KANSSA KESKUSTELLA. VAELTAJA OS4-3 OMA OHJELMA MYÖS ERI_{xx} TA-
PAHTUMA_{xx} KILPAILU_{xx} RETKI_{xx} LEIRI_{xx} OS4-3 KUULUA OS4-3 JÄRJESTÄÄ
PIIRI, SUOMI PARTIO HÄN_{xx} SUOMI SUOMENRUOTSI KIELI PARTIO HÄN_{xx}.
VAELTAJA OS6-5 OMA OHJELMA MYÖS ERI_{xx} TAPAHTUMA_{xx} KILPAILU_{xx}
RETKI_{xx} LEIRI_{xx} OS6-5 KUULUA OS6-5 JÄRJESTÄÄ PIIRI, SUOMI PARTIO
HÄN_{xx} SUOMI SUOMENRUOTSI KIELI PARTIO HÄN_{xx}. TAPAHTUMA_{xx}
SUOMI OS MYÖS MAAILMA OS_{xx}